POROČILO O DELU DIREKTORATA ZA MIGRACIJE ZA LETO 2020

April 2021

Izdalo: Ministrstvo za notranje zadeve

Pripravil: Direktorat za migracije

Lektura: Irma Plajnšek – Sagadin, Generalni sekretariat Vlade Republike Slovenije

Ljubljana, april 2020

www.mnz.gov.si

www.emm.si

www.infotujci.si

KAZALO VSEBINE

1 UVOD 7

2 ZAKONITE MIGRACIJE 8

2.1 ZAKONODAJA 8

2.1.1 Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o tujcih (ZTuj-2F) 8

2.2 STATISTIKA 9

2.2.1 Veljavna dovoljenja za prebivanje v letu 2020 9

2.2.2 Izdana dovoljenja za prebivanje v letu 2020 11

2.2.3 Statistični podatki po Zakonu o povračilu škode osebam, ki so bile izbrisane iz registra stalnega prebivalstva 14

2.2.4 Postopki na prvi in drugi stopnji v pristojnosti Ministrstva za notranje zadeve Republike Slovenije 16

3 MEDNARODNA ZAŠČITA 19

3.1 ZAKONODAJA 19

3.1.1 Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o mednarodnih zaščiti 19

3.1.2 Sklep Vlade Republike Slovenije o sprejemu mladoletnih prosilcev za mednarodno zaščito 20

3.2 AKTIVACIJA TRETJE FAZE KONTINGENTNEGA NAČRTA 20

3.3 STATISTIKA 21

3.3.1 Struktura prosilcev v postopkih mednarodne zaščite v letu 2020 21

3.3.2 Struktura mladoletnih prosilcev brez spremstva 24

3.3.3 Odločanje v postopkih mednarodne zaščite 25

3.3.4 Struktura oseb, ki jim je bil priznan status mednarodne zaščite v letu 2020 26

4 PORABA SREDSTEV SKLADA ZA AZIL, MIGRACIJE IN VKLJUČEVANJE 28

4.1 PORABA SREDSTEV SKLADA ZA AZIL, MIGRACIJE IN VKLJUČEVANJE ZA PROGRAME VKLJUČEVANJA 28

4.1.1 Začetna integracija priseljencev (ZIP) 28

4.1.2 Izpit iz znanja slovenskega jezika 29

4.1.3 Spletna stran www.infotujci.si 29

4.1.4 Organiziranje središč medkulturnega dialoga 29

4.2 PORABA SREDSTEV SKLADA ZA AZIL, MIGRACIJE IN VKLJUČEVANJE ZA MEDNARODNO ZAŠČITO 29

4.2.1 Informiranje in pravno svetovanje tujcem na področju mednarodne zaščite 30
4.2.2 Brezplačna pravna pomoč v postopkih pred upravnim in vrhovnim sodiščem..... 30
4.2.3 Prevajanje in tolmačenje v postopku mednarodne zaščite 30
4.2.4 Podpora v postopku priznanja mednarodne zaščite 30
5 DRUGE DEJAVNOSTI V SKLOPU EVROPSKIH INSTITUCIJ IN MEDNARODNEGA SODELOVANJA 31
5.1 Mednarodno sodelovanje 31
5.2 Projekt tesnega medinstitucionalnega sodelovanja 31
5.3 Evropski azilni podporni urad (EASO) 32
5.3.1 Izobraževanje 32
5.4 Evropska migracijska mreža (EMN) 32
5.5 Evropska integracijska mreža (EIN) 33

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1: Število posameznih vrst veljavnih dovoljenj na dan 31. decembra 2020 9
Preglednica 2: Število veljavnih dovoljenj za začasno prebivanje glede na razlog ali namen na dan 31. decembra 2020 9
Preglednica 3: Pregled prvih desetih tretjih držav, katerih državljani so imeli na dan 31. decembra 2020 največ veljavnih dovoljenj za prebivanje v Republiki Sloveniji 9
Preglednica 4: Pregled prvih desetih držav območja EGP, iz katerih prihajajo državljani, ki imajo največ veljavnih potrdil o prijavi stalnega prebivanja/dovoljenj za stalno prebivanje za državljana Evropske unije in potrdil o prijavi prebivanja za državljana Evropske unije 10
Preglednica 5: Število izdanih dovoljenj za prebivanje oziroma potrdil o prijavi prebivanja v letu 2020 11
Preglednica 6: Pregled prvih petih držav, katerih državljanom je bilo izdanih največ dovoljenj za prebivanje v letu 2020 12
Preglednica 7: Pregled izdanih dovoljenj za začasno prebivanje po vrsti dovoljenja oziroma potrdila o prijavi prebivanja od 1. 1. 2015 do 31. 12. 2020 glede na vsa izdana dovoljenja za prebivanje 12
Preglednica 8: Število zahtev za določitev denarne odškodnine, zahtev za priznanje statusa upravičenca in tožb 15
Preglednica 9: Število in vrsta izdanih odločitev v upravnem postopku 15
Preglednica 10: Skupni znesek določenih odškodnin (v evrih) 15
Preglednica 11: Število ustavljenih postopkov ter zavrnjenih in zavrženih vlog v letu 2020, po državljanstvu 17
Preglednica 12: Število prenehanj in razlogov za prenehanje dovoljenj oziroma potrdil o prijavi prebivanja, po državljanstvu 18
Preglednica 13: Število prošenj za mednarodno zaščito v zadnjih šestih letih 21
Preglednica 14: Prvih deset držav izvora, katerih državljani so vložili največ prošenj za mednarodno zaščito v letu 2020 22
Preglednica 15: Tri najpogostejše države izvora v zadnjih šestih letih 22
Preglednica 16: Število prosilcev za mednarodno zaščito v letu 2020 po spolu 23
Preglednica 17: Število prosilcev za mednarodno zaščito v letu 2020 po starosti 23
Preglednica 18: Število mladoletnih prosilcev brez spremstva glede na državo izvora v letu 2020 24
Preglednica 19: Število mladoletnih prosilcev brez spremstva po spolu in starosti v letu 2020 25
Preglednica 20: Struktura rešenih prošenj za mednarodno zaščito od leta 2010 do konca leta 2020 . 25
Preglednica 21: Število oseb, ki jim je bil priznan status mednarodne zaščite v letu 2020, po vrsti statusa in spolu 26
Preglednica 22: Število vseh oseb, ki jim je bila priznana mednarodna zaščita od leta 1995 do konca leta 2020, po vrsti statusa in spolu 26
Preglednica 23: Število oseb, ki jim je bila v letu 2020 priznana mednarodna zaščita, glede na državo izvora 27
Preglednica 24: Poraba sredstev za programe vključevanja v letu 2020 28
Preglednica 25: Poraba sredstev za projekte s področja mednarodne zaščite v letu 2020 30

KAZALO GRAFIKONOV

Grafikon 1: Gibanje števila vseh veljavnih dovoljenj za prebivanje v obdobju od leta 2008 do konca leta 2020, stanje na dan 31. decembra v posameznem letu 11
Grafikon 2: Razmerje med vsemi izdanimi dovoljenji za začasno prebivanje in potrdili o prijavi prebivanja v letu 2020 13
Grafikon 3: Razmerje med izdanimi dovoljenji za prvo začasno prebivanje in med vsemi izdanimi dovoljenji državljanom tretjih držav v zadnjih petih letih 13
Grafikon 4: Izdana prva dovoljenja za začasno prebivanje, po razlogu oziroma namenu v obdobju od 1. 1. 2014 do 31. 12. 2020 14
Grafikon 5: Spreminjanje števila prošenj za mednarodno zaščito v zadnjih šestih letih 21
Grafikon 6: Spreminjanje števila prošenj v zadnjih šestih letih glede na tri najpogostejše države izvora 22
Grafikon 7: Število prosilcev za mednarodno zaščito v letu 2020 po spolu 23
Grafikon 8: Število prosilcev za mednarodno zaščito v letu 2020 po starosti 24
Grafikon 9: Struktura rešenih prošenj za mednarodno zaščito od leta 2010 do konca leta 2020 25
Grafikon 10: Spreminjanje števila priznanih statusov mednarodne zaščite od leta 1995 do konca leta 2020 po vrsti statusa in spolu 26

1 UVOD

V okviru reorganizacije Ministrstva za notranje zadeve Republike Slovenije je bil leta 2020 nanovo ustanovljen Direktorat za migracije (DM), ki je organiziran v treh sektorjih: Sektor za migracijsko politiko in zakonodajo, Sektor za postopke mednarodne zaščite ter Sektor za postopke zakonitih migracij.

Naloge novoustanovljenega Direktorata za migracije so usmerjene v načrtovanje in izvajanje migracijske politike, pripravo in usklajevanje predlogov ukrepov za izvajanje migracijske politike ter pripravo predlogov normativnih aktov. V pristojnosti Direktorata za migracije je tudi vodenje postopkov in odločanje v upravnih zadevah na prvi in drugi stopnji s področja dovoljenj za prebivanje tujcev, določitve denarne odškodnine izbrisanim iz registra stalnega prebivalstva, priznanja statusa upravičenca do povračila škode zaradi izbrisa iz registra stalnega prebivalstva in priznanja mednarodne zaščite.

Poročilo o delu Direktorata za migracije za leto 2020 predstavlja ključne dosežke in statistične podatke o zakonitih migracijah in mednarodni zaščiti. Poročilo obsega najpomembnejše dejavnosti v zvezi s spremembami zakonodaje na področju migracij, mednarodne zaščite, koriščenja sredstev iz evropskih skladov in vključevanja državljanov tretjih držav v slovensko družbo. V okviru tega je Direktorat za migracije tudi v letu 2020 sodeloval s pristojnimi državnimi organi in civilno-družbenimi organizacijami. Predstavniki Direktorata za migracije so prav tako sodelovali pri pripravi različnih dokumentov in zakonodajnih predlogov o zakonitih migracijah in mednarodni zaščiti v okviru institucij Evropske unije (EU), Evropskega azilnega podpornega urada (European Asylum Support Office – EASO), Evropske migracijske mreže (European Migration Network – EMN), nacionalne kontaktne točke za integracijo in partnerskih mednarodnih organizacij.

2 ZAKONITE MIGRACIJE

2.1 ZAKONODAJA

2.1.1 Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o tujcih (ZTuj-2F)

V letu 2020 je bil pripravljen predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o tujcih (ZTuj-2F), ki je bil 30. septembra 2020 poslan v obravnavo Vladi Republike Slovenije.

Predlog zakona obravnava nastanek kompleksne krize na področju migracij zlasti v okoliščinah, ko bi na določenem ali več območjih Republike Slovenije vstopilo zelo veliko število nezakonitih migrantov, ki bi hkrati izrazili namero, da zaprosijo za mednarodno zaščito. Takšne razmere bi lahko povzročile stanje, ko državni organi ne bi zmogli v celoti izvajati vseh svojih obveznosti, s tem pa bi omenjene razmere lahko vplivale tudi na delovanje drugih sistemov in podsistemov.

Novela v notranji red prenaša določbe Direktive (EU) 2016/801. Pri prenosu je temeljni cilj olajšati vstop tistih državljanov tretjih držav, ki prihajajo na območje EU zaradi opravljanja raziskovalnega dela in študija, ter omogočiti njihovo mobilnost in mobilnost njihovih družinskih članov znotraj EU.

Uvajata se pogoj znanja slovenskega jezika na vstopni ravni (A1 po Skupnem evropskem jezikovnem okviru) za podaljšanje dovoljenja za začasno prebivanje iz razloga združitve družine ter pogoj znanja slovenskega jezika na osnovni ravni (A2 po Skupnem evropskem jezikovnem okviru) za izdajo dovoljenja za stalno prebivanje na podlagi petletnega neprekinjenega zakonitega prebivanja tujca v Republiki Sloveniji. Na novo se določa obseg (so)financiranja integracijskih programov. Uvaja se tudi pogoj dvoletnega zakonitega prebivanja tujca na ozemlju Republike Slovenije za pridobitev pravice do združitve družine.

Ureja se nezakonito prebivanje tujca v Republiki Sloveniji. Iz dvofazne ureditve izdajanja aktov se prehaja v enofazni sistem. V okviru slednjega bo Policija lahko neposredno izvrševala odločbe upravnih organov, če tujec ne bo sledil njihovemu izreku. Ureja se tudi enotno postopanje glede rokov za prostovoljni odhod ter obdobij prepovedi vstopa. Z omenjenimi predlogi se upoštevajo priporočila Evropske komisije, prav tako pa se priznavajo odločbe o vrnitvi, ki jih izda druga država članica.

Na področju preverjanja izpolnjevanja pogoja zadostnih sredstev za preživljanje v času veljavnosti dovoljenja za prebivanje se na novo uvaja sistem periodičnega preverjanja sredstev.

Omogočena bo vročitev prvega dovoljenja za začasno prebivanje v Republiki Sloveniji, in sicer tistemu tujcu, ki je na diplomatskem predstavništvu ali konzulatu Republike Slovenije v tujini že podal prstne odtise in tu prebiva zakonito. Tujcu se tako ne bo treba vračati v izvorno državo le zaradi vročitve prvega dovoljenja za prebivanje.

Načrtovana je nova oblika dovoljenj za prebivanje z dodatnimi zaščitnimi elementi, kar bo zmanjšalo možnost ponarejanja in zlorab dovoljenj. Slednje je v interesu Republike Slovenije kakor tudi v interesu imetnikov dovoljenj za prebivanje. Z dodatno varnostno okrepitvijo biometričnih dovoljenj državljanov tretjih držav je ministrstvo hkrati pristopilo tudi k spremembi in varnostni okrepitvi izkaznic, ki se izdajajo: državljanom EU in njihovim družinskim članom, državljanom Švicarske konfederacije in njihovim družinskim članom ter družinskim članom slovenskih državljanov. Vse prenovljene, posodobljene in varnostno okrepljene izkaznice se bodo tujcem začele izdajati istočasno.

S predlogom zakona se zagotavlja tudi implementacija Sporazuma o izstopu Združenega kraljestva Velika Britanija in Severna Irska iz Evropske unije in Evropske skupnosti za atomsko energijo (UL L 29, 31. januar 2020, str. 7) v delu, ki ureja pravice v zvezi s prebivanjem in izdajo dokumentov za prebivanje državljanom Združenega kraljestva in njihovim družinskim članom, ki so v Republiki Sloveniji zakonito prebivali 31. decembra 2020 in nameravajo v Republiki Sloveniji še naprej prebivati tudi po tem datumu. Do začetka uporabe predloga zakona se bo implementacija Sporazuma o izstopu Združenega kraljestva iz EU od 1. januarja 2021 naprej zagotavljala z njegovo neposredno uporabo kot mednarodna pogodba.

2.2 STATISTIKA

2.2.1 Veljavna dovoljenja za prebivanje v letu 2020

Preglednica 1: Število posameznih vrst veljavnih dovoljenj na dan 31. decembra 2020

Dovoljenje za stalno prebivanje za državljane tretjih držav	Potrdilo o prijavi stalnega prebivanja (EGP in Švica)	Dovoljenje za začasno prebivanje	Potrdilo o prijavi prebivanja
93.344	12.713	79.600	17.089
106.057		96.689	
SKUPAJ: 202.746			

Vir: MNZ

Preglednica 2: Število veljavnih dovoljenj za začasno prebivanje glede na razlog ali namen na dan 31. decembra 2020

Razlog/namen	Število
Enotno dovoljenje za prebivanje in delo	53.840
Združitev družine	16.343
Študij	3.472
Drugi razlogi/nameni	1.433
Družinski član slovenskega državljana	3.424
Družinski član državljana EGP	1.088
SKUPAJ	**79.600**

Vir: MNZ

Preglednica 3: Pregled prvih desetih tretjih držav, katerih državljani so imeli na dan 31. decembra 2020 največ veljavnih dovoljenj za prebivanje v Republiki Sloveniji

Država	Dovoljenje za stalno prebivanje	Dovoljenje za začasno prebivanje	Skupaj
Bosna in Hercegovina	48.719	43.232	91.951
Kosovo	16.753	11.616	28.369
Srbija	8.527	12.501	21.028
Severna Makedonija	10.456	5.340	15.796
Ruska federacija	1.851	1,950	3.801
Ukrajina	1.584	1.129	2.713

Kitajska	1.041	475	1.516
Neznana država	1.061	257	1.318
Črna gora	684	438	1.122
Združene države	229	298	527

Vir: MNZ

Preglednica 4: Pregled prvih desetih držav območja EGP, iz katerih prihajajo državljani, ki imajo največ veljavnih potrdil o prijavi stalnega prebivanja/dovoljenj za stalno prebivanje za državljana Evropske unije in potrdil o prijavi prebivanja za državljana Evropske unije

Država	Potrdilo o prijavi stalnega prebivanja/Dovoljenje za stalno prebivanje	Potrdilo o prijavi prebivanja	Skupaj
Hrvaška	7.214	6.256	13.470
Bolgarija	1.802	3.186	4.988
Italija	849	2.736	3.585
Nemčija	543	683	1.226
Madžarska	263	793	1.056
Združeno kraljestvo	292	583	875
Avstrija	212	418	630
Slovaška	317	299	616
Romunija	230	366	596
Francija	150	299	449

Vir: MNZ

Grafikon 1: Gibanje števila vseh veljavnih dovoljenj za prebivanje v obdobju od leta 2008 do konca leta 2020, stanje na dan 31. decembra v posameznem letu

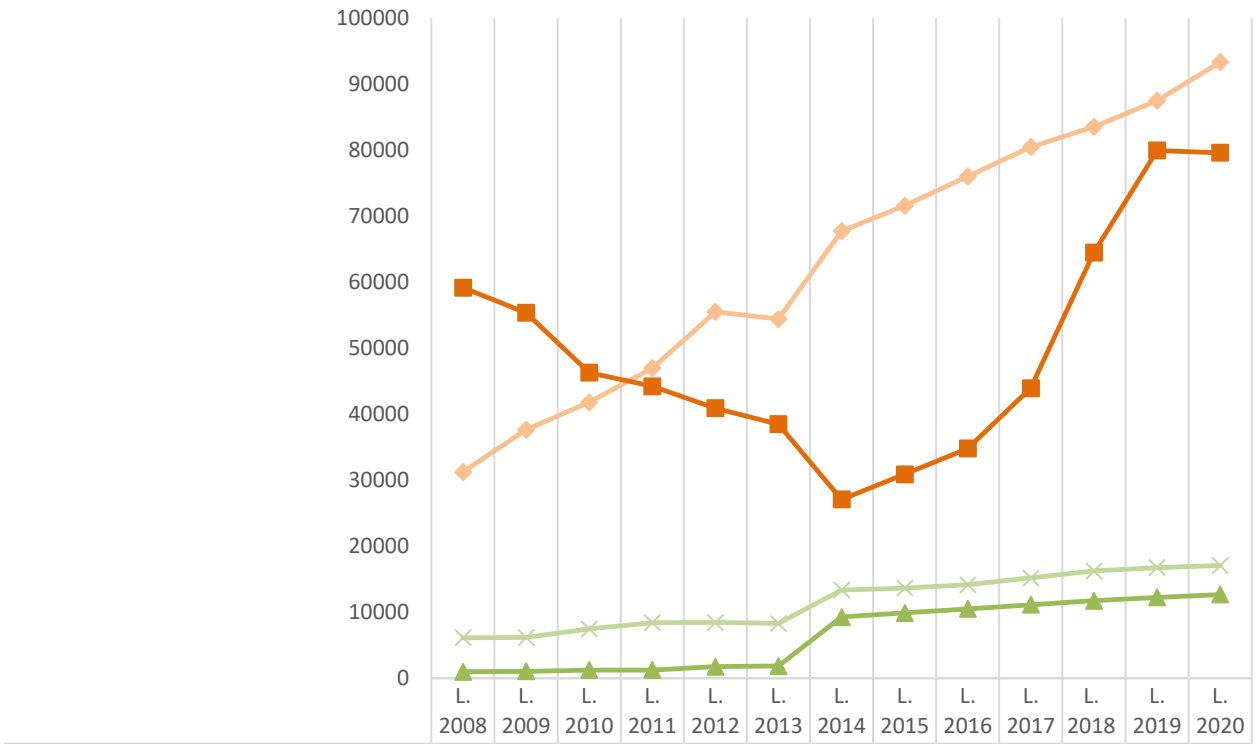

	L. 2008	L. 2009	L. 2010	L. 2011	L. 2012	L. 2013	L. 2014	L. 2015	L. 2016	L. 2017	L. 2018	L. 2019	L. 2020
veljavna dovoljenja za stalno prebivanje	31245	37656	41812	46970	55504	54413	67737	71584	76034	80482	83542	87488	93344
veljavna dovoljenja za začasno prebivanje	59174	55359	46308	44253	40927	38486	27103	30906	34815	43950	64472	79950	79600
veljavna potrdila o prijavi stalnega prebivanja	989	1059	1262	1258	1759	1876	9284	9919	10511	11150	11755	12257	12713
veljavna potrdila o prijavi prebivanja	6148	6181	7498	8429	8454	8322	13382	13676	14176	15205	16274	16775	17089

Vir: MNZ

2.2.2 Izdana dovoljenja za prebivanje v letu 2020

Spodnja preglednica prikazuje število izdanih dovoljenj za prebivanje oziroma potrdil o prijavi prebivanja v letu 2020.

Preglednica 5: Število izdanih dovoljenj za prebivanje oziroma potrdil o prijavi prebivanja v letu 2020

Dovoljenje za stalno prebivanje za državljane tretjih držav	Potrdilo o prijavi stalnega prebivanja za državljane Evropske unije (EGP in Švica)	Dovoljenje za začasno prebivanje	Potrdilo o prijavi prebivanja
6.948	640	69.475	6.608
7.588		76.083	
SKUPAJ: 83.671			

Vir: MNZ

Preglednica 6: Pregled prvih petih držav, katerih državljanom je bilo izdanih največ dovoljenj za prebivanje v letu 2020

Država	Dovoljenje za stalno prebivanje	Dovoljenje za začasno prebivanje		SKUPAJ
Bosna in Hercegovina	3.347	38.200		**41.547**
prvo enotno dovoljenje za prebivanje in delo		5.700	14,92 %	
združitev družine – prvo		3.190	8,35 %	
Kosovo	854	10.607		**11.461**
prvo enotno dovoljenje za prebivanje in delo		2.390	22,53 %	
združitev družine – prvo		1.541	14,5 %	
Srbija	683	10.333		**11.016**
prvo enotno dovoljenje za prebivanje in delo		1.683	16,28%	
združitev družine – prvo		657	6,35 %	
Severna Makedonija	500	4.594		**5.094**
prvo enotno dovoljenje za prebivanje in delo		581	12,64 %	
združitev družine – prvo		451	9,81 %	
Ruska federacija	426	1.629		**2.055**
prvo enotno dovoljenje za prebivanje in delo		133	8,16 %	
združitev družine – prvo		146	8,96 %	

Vir: MNZ

Preglednica 7: Pregled izdanih dovoljenj za začasno prebivanje po vrsti dovoljenja oziroma potrdila o prijavi prebivanja od 1. 1. 2015 do 31. 12. 2020 glede na vsa izdana dovoljenja za prebivanje

Vrsta dovoljenja/ potrdila	Leto 2015		Leto 2016		Leto 2017		Leto2018		Leto 2019		Leto 2020	
	Število	**%**	**Število**	**%**	**Število**	**%**	**Število**	**%**	**Število**	**%**	**Število**	**%**
Dovoljenje za prvo začasno prebivanje	11.642	29,61	13.285	31,42	20.194	40,01	31.072	45,48	34.267	41,01	20.430	26,90
Podaljšanje dovoljenja za začasno prebivanje	18.343	46,64	19.731	46,67	21.483	42,57	28.109	41,15	40.656	48,66	47.466	62,40
Nadaljnje dovoljenje za začasno prebivanje	415	1,05	497	1,18	633	1,25	766	1,12	1.108	1,32	1.579	2,10
Potrdilo o prijavi prebivanja za državljana EGP	7.138	18,16	6.744	15,96	6.609	13,09	7.012	10,21	6.356	7,61	5.479	7,20
Obnova potrdila o prijavi prebivanja	1.784	4,54	2.017	4,77	1.552	3,07	1.357	1,98	1.164	1,40	1.129	1,40

Vir: MNZ

Grafikon 2: Razmerje med vsemi izdanimi dovoljenji za začasno prebivanje in potrdili o prijavi prebivanja v letu 2020

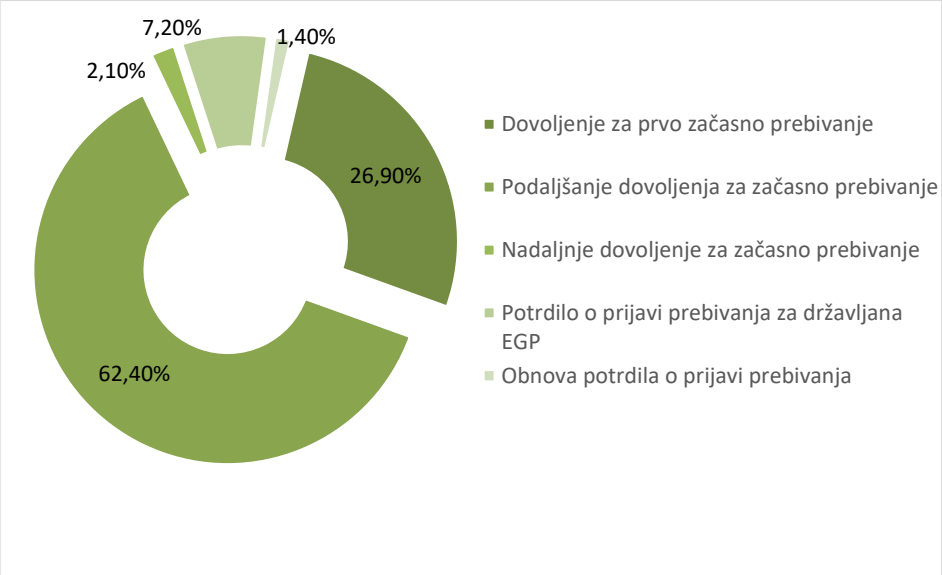

Vir: MNZ

Grafikon 3: Razmerje med izdanimi dovoljenji za prvo začasno prebivanje in med vsemi izdanimi dovoljenji državljanom tretjih držav v zadnjih petih letih

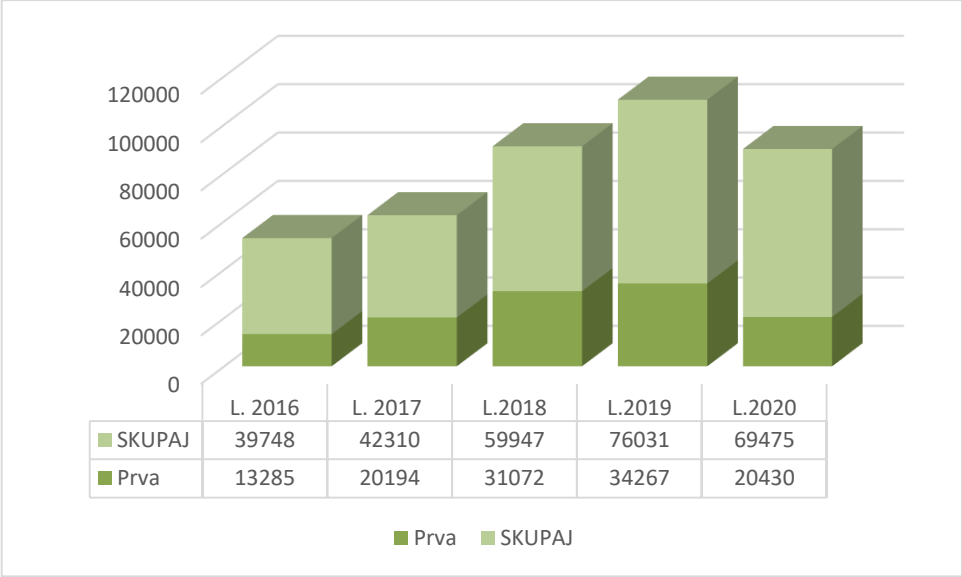

Vir: MNZ

Grafikon 4: Izdana prva dovoljenja za začasno prebivanje, po razlogu oziroma namenu v obdobju od 1. 1. 2014 do 31. 12. 2020

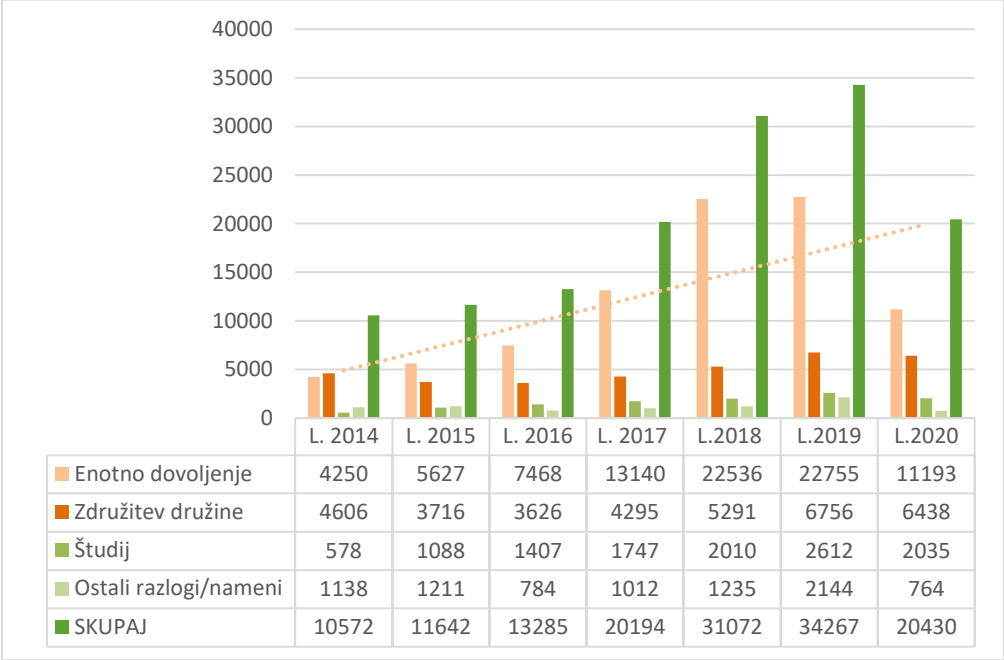

	L. 2014	L. 2015	L. 2016	L. 2017	L.2018	L.2019	L.2020
Enotno dovoljenje	4250	5627	7468	13140	22536	22755	11193
Združitev družine	4606	3716	3626	4295	5291	6756	6438
Študij	578	1088	1407	1747	2010	2612	2035
Ostali razlogi/nameni	1138	1211	784	1012	1235	2144	764
SKUPAJ	10572	11642	13285	20194	31072	34267	20430

Vir: MNZ

Med drugimi razlogi, zaradi katerih so bila izdana dovoljenja za začasno prebivanje v Republiki Sloveniji v letu 2020, so tudi:

- osebe, premeščene znotraj gospodarske družbe (enotno dovoljenje ICT): 7,
- modra karta EU: 50,
- raziskovalno delo: 33.

2.2.3 Statistični podatki po Zakonu o povračilu škode osebam, ki so bile izbrisane iz registra stalnega prebivalstva[1]

Preglednici 8 in 9 prikazujeta osnovne statistične podatke v postopkih za določitev denarne odškodnine in priznanje statusa upravičenca na podlagi Zakona o povračilu škode osebam, ki so bile izbrisane iz registra stalnega prebivalstva (v nadaljevanju: ZPŠOIRSP) v obdobju od 18. junija 2014 do 31. decembra 2020 (podatki so pridobljeni iz evidence, ki se na podlagi 24. člena ZPŠOIRSP vodi o odločitvah in izplačilih denarne odškodnine).

[1] Zakon o povračilu škode osebam, ki so bile izbrisane iz registra stalnega prebivalstva (Uradni list RS, št. 99/13) je začel veljati 18. decembra 2013, uporabljamo pa ga od 18. junija 2014.

Preglednica 8: Število zahtev za določitev denarne odškodnine, zahtev za priznanje statusa upravičenca in tožb

Število zahtevkov za določitev denarne odškodnine v upravnem postopku	Število zahtevkov za priznanje statusa upravičenca	Število vloženih predlogov za plačilo denarne odškodnine v predhodnem postopku na Državno odvetništvo Republike Slovenije	Število vloženih tožb v sodnem postopku
8.182	89	90	381

Vir: MNZ

Preglednica 9: Število in vrsta izdanih odločitev v upravnem postopku

	Ugodeno	Zavrnitev	Zavrženje	Ustavitev
Število odločitev o določitvi denarne odškodnine	5.797	1.988	189	88
Število odločitev o priznanju statusa upravičenca	7	33	6	20
SKUPAJ	**5.804**	**2.021**	**195**	**108**

Vir: MNZ

Preglednica 10: Skupni znesek določenih odškodnin (v evrih)

Skupni znesek določenih odškodnin na podlagi pravnomočnih odločitev v upravnem postopku	26.538.750,00

Vir: MNZ

Izplačila odškodnin, določenih v upravnem postopku, upravičencem potekajo tekoče. Na podlagi ZPŠOIRSP so upravne enote v letu 2014 upravičencem izplačale skupaj 3.977.200,00 evrov, v letu 2015 skupaj 5.135.686,22 evra, v letu 2016 skupaj 5.117.622,22 evra, v letu 2017 skupaj 5.178.900,00 evrov, v letu 2018 skupaj 4.555.155,00 evrov, v letu 2019 skupaj 1.752.844,00 evrov in v letu 2020 skupaj 619.940,02 evrov. Od začetka uporabe ZPŠOIRSP do 31. decembra 2020 je bilo tako skupaj izplačanih 26.337.347,24 evrov odškodnin, določenih v upravnem postopku (Vir: MJU, Služba za upravne enote).

Poleg zahtev za določitev denarne odškodnine v upravnem postopku je bilo v obdobju od začetka uporabe ZPŠOIRSP do 31. decembra 2020 na Državno odvetništvo Republike Slovenije vloženih tudi 90 predlogov za plačilo denarne odškodnine v predhodnem postopku, sodišča pa so prejela 381 tožb za plačilo denarne odškodnine v sodnem postopku (navedeni podatki so pridobljeni iz evidence, ki se na podlagi 24. člena ZPŠOIRSP vodi o odločitvah in izplačilih denarne odškodnine).

Direktorat za migracije je v sodelovanju z Direktoratom za upravne notranje zadeve in naturalizacijo pripravljal pojasnila iz pristojnosti obeh direktoratov za Pravno službo Ministrstva za notranje zadeve v sodnih in predhodnih postopkih, v katerih izbrisani uveljavljajo denarno odškodnino po ZPŠOIRSP.

Ministrstvo za notranje zadeve mora namreč za Državno odvetništvo Republike Slovenije iz svojega delovnega področja pripraviti pojasnila za odgovore na tožbe in druge vloge.

2.2.4 Postopki na prvi in drugi stopnji v pristojnosti Ministrstva za notranje zadeve Republike Slovenije

V letu 2020 Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije kot organ prve stopnje na podlagi tretjega odstavka 51. člena Zakona o tujcih (v nadaljevanju: ZTuj-2) ni izdalo nobenega dovoljenja za začasno prebivanje tujcu, katerega prebivanje v Republiki Sloveniji je v interesu države. Od Vlade Republike Slovenije namreč ni prejelo nobenega sklepa, da obstaja interes Republike Slovenije za izdajo dovoljenja za začasno prebivanje tujcu.

V letu 2020 je Direktorat za migracije kot organ druge stopnje prejel 40 pritožb zoper odločitve upravnih enot, od tega:

- 38 pritožb v postopkih izdaje ali prenehanja dovoljenj za prebivanje ali potrdil o prijavi prebivanja po ZTuj-2;
- 1 pritožbo v postopkih izdaje dovoljenj za stalno prebivanje ali posebnih odločb po Zakonu o urejanju statusa državljanov drugih držav naslednic nekdanje SFRJ v Republiki Sloveniji (v nadaljevanju: ZUSDDD);[2]
- 1 pritožbo v postopkih za določitev denarne odškodnine ali o priznanju statusa upravičenca po ZPŠOIRSP.

V letu 2020 je Direktorat za migracije odločil o 38 pritožbah, in sicer o:

- 36 pritožbah v postopkih po ZTuj-2;
- 1 pritožbi v postopkih po ZUSDDD;
- 1 pritožbi v postopkih po ZPŠOIRSP.

V letu 2020 je Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije, Direktorat za migracije kot organ prve stopnje prejel tudi 49 prošenj za izdajo dovoljenja za prebivanje zaradi združitve družine z osebo z mednarodno zaščito v Republiki Sloveniji, vloženih na podlagi ZTuj-2, od tega 48 prošenj za izdajo dovoljenja za stalno prebivanje zaradi združitve s tujcem s priznanim statusom begunca v Republiki Sloveniji (9 prošenj državljanov Eritreje, 8 prošenj državljanov Palestine, 7 prošenj državljanov Turčije, 6 prošenj državljanov Sirije, 5 prošenj državljanov Afganistana, 4 prošnje državljanov Pakistana, 3 prošnje državljanov Iraka, 3 prošnje državljanov Sudana, 2 prošnji državljanov Irana, 1 prošnja državljana Libanona) ter 1 prošnjo za izdajo dovoljenja za začasno prebivanje zaradi združitve družine s tujcem, ki ima v Republiki Sloveniji priznano subsidiarno zaščito (za državljana Afganistana).

V letu 2020 je Direktorat za migracije odločil o 53 prošnjah za izdajo dovoljenja za prebivanje zaradi združitve družine z osebo z mednarodno zaščito v Republiki Sloveniji, od tega je bilo 37 prošnjam ugodeno in izdano dovoljenje za prebivanje, 8 prošenj je bilo zavrnjenih, 1 prošnja je bila zavržena, v 7 zadevah pa je bil postopek ustavljen.

V letu 2020 je Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije, Direktorat za migracije kot organ prve stopnje izdal tudi 21 potnih listov za tujca družinskim članom oseb s priznano mednarodno zaščito v Republiki Sloveniji. Potni listi za tujca so bili družinskim članom, ki jim je bilo v Republiki Sloveniji izdano dovoljenje za prebivanje in niso imeli veljavne potne listine, izdani za namen vstopa družinskega člana v Republiko Slovenijo, v skladu s petim odstavkom 98. člena ZTuj-2.

[2] Zakon o urejanju statusa državljanov drugih držav naslednic nekdanje SFRJ v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 76/10 – uradno prečiščeno besedilo – ZUSDDD).

Upravne enote so v postopkih izdaje dovoljenj za prebivanje v 3.820 primerih ustavile postopek, 192 prošenj je bilo zavrženih, v 1.635 primerih pa je bila prošnja za izdajo dovoljenja za prebivanje/potrdila o prijavi prebivanja zavrnjena.

Spodnja preglednica prikazuje podatke o ustavljenih postopkih ter zavrnjenih in zavrženih vlogah v letu 2020 po državljanstvu.

Preglednica 11: Število ustavljenih postopkov ter zavrnjenih in zavrženih vlog v letu 2020, po državljanstvu

	EGP in Švica	Tretje države	**SKUPAJ**
Ustavitev	702	3.118	3.820
Zavrnitev	27	1.608	1.635
Zavrženje	30	162	192
SKUPAJ	**759**	**4.888**	**5.647**

Vir: MNZ

Upravne enote so odločale tudi v postopkih prenehanja dovoljenja za prebivanje oziroma potrdila o prijavi prebivanja. Spodnja preglednica prikazuje podatke o številu prenehanj in razlogih za prenehanje dovoljenj oziroma potrdil o prijavi prebivanja po državljanstvu.

Preglednica 12: Število prenehanj in razlogov za prenehanje dovoljenj oziroma potrdil o prijavi prebivanja, po državljanstvu

Prenehanja 2020	EGP in Švica	Tretje države	**SKUPAJ**
Pridobitev državljanstva Republike Slovenije	169	1.492	1.661
Pridobitev dovoljenja za stalno prebivanje	447	4.774	5.221
Odrek	199	823	1.022
Izselitev iz Republike Slovenije	4	42	46
Smrt	89	226	315
Razveljavitev	8	968	976
Potek veljavnosti	13	186	199
Izselitev iz območja Evropske unije	0	4	4
Neizpolnjevanje pogojev za izdajo potrdila o prijavi prebivanja	90		90
Naknadna ugotovitev, da niso izpolnjeni pogoji za izdajo potrdila o prijavi prebivanja	1		1
Odpoved prebivanja	0	1	1
Kazen izgon tujca iz RS	1	4	5
Pridobitev statusa rezidenta za daljši čas v drugi državi članici Evropske unije		2	2
Pridobitev modre karte v drugi državi članici EU		2	2
SKUPAJ	**1.021**	**8.524**	**9.545**

Vir: MNZ

3 MEDNARODNA ZAŠČITA

3.1 ZAKONODAJA

3.1.1 Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o mednarodnih zaščiti

V letu 2020 je bil pripravljen predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o mednarodni zaščiti, ki je bil 2. decembra 2020 predložen v obravnavo Vladi Republike Slovenije.

Spremembe in dopolnitve zakona so bile potrebne zaradi povečevanja števila vloženih prošenj za mednarodno zaščito v Republiki Sloveniji ter s tem vse bolj obremenjenega sistema mednarodne zaščite. V okviru tega si spremembe prizadevajo za naslednje cilje:

- zagotavljanje hitrih in učinkovitih postopkov mednarodne zaščite z odpravo pomanjkljivosti, ki so se pokazale pri izvajanju posameznih določb v praksi;
- predvidevanje ustreznih sankcij zaradi oviranja izvedbe postopkov mednarodne zaščite, neupoštevanja dolžnosti prosilcev za mednarodno zaščito, kršenja pravil bivanja v nastanitvenih centrih, javnega reda in miru ter sankcij zaradi kaznivih dejanj;
- določitev jasnejše pravne podlage ter s tem omogočanje učinkovitejše izvedbe posameznih konceptov zakona, kot sta omejitev gibanja in vnovične prošnje, ki sledijo sodni praksi;
- uveljavljanje zakonodajnih rešitev, ki podajajo spodbude osebam z mednarodno zaščito, da se kolikor je le mogoče udeležijo tečajev slovenskega jezika, spoznavanja slovenske družbe in preostalih izobraževalnih programov ter programov pomoči, ki delujejo v okviru integracijskega procesa;
- zagotovitev dodatne uskladitve z evropskim pravnim redom, predvsem z odpravo posameznih pomanjkljivosti pri prenosu Direktive 2013/32/EU.[3]

Z namenom preprečevanja zlorab postopkov mednarodne zaščite so bile dopolnjene relevantne določbe o možnostih zavrnitve prošnje kot očitno neutemeljene v pospešenem postopku, če prosilec očitno ne izpolnjuje pogojev za mednarodno zaščito. Prek sprememb novela zagotavlja ustrezno pravno podlago, da pristojni organ odredi pripravo izvedeniškega mnenja še pred podajo prošnje za mednarodno zaščito, če podvomi v starost vlagatelja namere, ki trdi, da je mladoletnik brez spremstva.

Predlog na novo določa, da se gibanje lahko omeji v okviru postopka na meji, letališču in pristanišču, ter da se odloči o pravici do vstopa prosilca na ozemlje Republike Slovenije. Novela tako vzpostavlja pravno podlago za učinkovito izvedbo mejnih postopkov v praksi. Omejitev gibanja se v skladu s predlaganimi spremembami lahko izreče tudi vlagatelju namere. Dodatno se predvideva možnost, da omejitev gibanja odredi tudi pooblaščena uradna oseba urada.

Vnovič se uvaja možnost pritožbe na vrhovno sodišče tudi v primerih, ko upravno sodišče v sodbi samo ne ugotovi drugačnega dejanskega stanja kot pristojni organ in na tej podlagi spremeni odločitev pristojnega organa.

Predlog v mejah, kot jih dopušča Direktiva 2013/33/EU, vsebuje določbe, s katerimi se v določenih primerih ukinja oziroma omejuje materialne pogoje za sprejem (žepnina), pri čemer se odločitev o ukinitvi oziroma omejitvi slednjih odloči posamično, v odločitvi pa upošteva poseben položaj prosilca in načelo sorazmernosti.

[3] Direktiva 2013/32/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o skupnih postopkih za priznanje ali odvzem mednarodne zaščite.

Obširne in bistvene spremembe novela predvideva v poglavju, ki se nanaša na pravice in dolžnosti oseb s priznano mednarodno zaščito. Zagotavljanje določenih pravic je pogojeno s podpisom pogodbe o integracijskih aktivnostih osebe z mednarodno zaščito, ki ga za posamezno osebo skupaj pripravijo Urad vlade za oskrbo in integracijo migrantov, oseba z mednarodno zaščito ter druge pristojne ustanove. V nadaljevanju predlog predvideva tudi, da oseba s priznano mednarodno zaščito z zadostnimi lastnimi sredstvi krije sorazmeren del nastanitve v integracijski hiši in nekatere stroške, povezane z izobraževanjem.

Z namenom uskladitve vsebine z zakonodajo o varstvu (osebnih) podatkov se spreminjajo tudi določbe v poglavju o evidencah.

3.1.2 Sklep Vlade Republike Slovenije o sprejemu mladoletnih prosilcev za mednarodno zaščito

Vlada Republike Slovenije je junija sprejela sklep, da Slovenija na podlagi delitve bremen med državami članicami EU iz Grčije sprejme štiri mladoletne prosilce za mednarodno zaščito brez spremstva, mlajše od deset let, ki izpolnjujejo pogoje za priznanje mednarodne zaščite.

Predsednica Evropske komisije se je na začetku marca 2020 v okviru prizadevanj in ukrepov pomoči Evropske komisije za podporo Grčiji posebej zavzela za zaščito mladoletnikov brez spremstva na grških otokih. Evropska komisija je nato pozvala k premestitvi 1600 mladoletnikov brez spremstva v druge države članice EU.

Slovenija je pri določitvi števila izhajala predvsem iz posebnih potreb mladoletnikov brez spremstva, mlajših od deset let, in sicer z vidika: možnosti zagotovitve ustreznih sprejemnih pogojev, primernih za nastanitev te najbolj ranljive kategorije prosilcev za mednarodno zaščito; njihove oskrbe, vključno s kadrovskimi zmožnostmi, izvedbo samega postopka mednarodne zaščite ter zmožnostmi za nadaljnjo integracijo in zagotavljanje priložnosti za njihov ustrezen razvoj v novem okolju.

Postopek sprejema mladoletnih prosilcev za mednarodno zaščito je bil konec leta 2020 še v teku.

3.2 AKTIVACIJA TRETJE FAZE KONTINGENTNEGA NAČRTA

Vlada Republike Slovenije je julija 2018 sprejela Kontingentni načrt Republike Slovenije za zagotovitev nastanitve in oskrbe ob morebitnem povečanju števila prosilcev za mednarodno zaščito ter ob izvajanju postopkov mednarodne zaščite. Kontingentni načrt je pripravljen za načrtovanje aktivnosti ob morebitnem nenadnem ali postopnem povečanju števila prosilcev za mednarodno zaščito. V načrtu so dogovorjeni scenariji in cilji, opredeljeni so vsi potrebni ukrepi in organi ter vzpostavljeni sistemi možnega odzivanja na novonastale izredne razmere. Ukrepi in udeležba posameznih organov so opredeljeni glede na različen obseg povečanja števila prosilcev.

Aktivacija načrta poteka v več fazah glede na število prosilcev oziroma prošenj in je ločena na dva dela:

- oskrba in nastanitev prosilcev za mednarodno zaščito (poteka v dveh fazah: od 420 do 750 prosilcev in nad 750 prosilcev),
- izvajanje postopkov mednarodne zaščite (poteka v treh fazah glede na število prošenj na mesec v treh zaporednih mesecih: od 100 do 150 prošenj, od 150 do 250 in od 250 do 400 prošenj na mesec v treh zaporednih mesecih).

V letu 2020 so se v okviru tretje faze kontingentnega načrta začeli izvajati postopki zaposlitev novih javnih uslužbencev. Zaposlitve bodo izvedene v začetku leta 2021.

3.3 STATISTIKA

3.3.1 Struktura prosilcev v postopkih mednarodne zaščite v letu 2020

Na področju mednarodne zaščite se v zadnjih letih povečuje število vloženih prošenj za mednarodno zaščito. V letu 2020 je bilo vloženih 3.548 prošenj za mednarodno zaščito, kar je sicer slabih osem odstotkov prošenj manj kot leto poprej. V primerjavi z letom 2018 to še vedno pomeni 23-odstotno povečanje, v primerjavi z letom 2017 pa 140-odstotno. V letu 2020 je bilo tako sprejetih kar 975 odstotkov več prošenj glede na desetletno povprečje v obdobju 2006–2015 (330 prošenj).

Preglednica 13: Število prošenj za mednarodno zaščito v zadnjih šestih letih

Leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Število prošenj	277	1.308	1.476	2.875	3.821	3.548

Vir: MNZ

Spodnji grafikon prikazuje spreminjanje števila vloženih prošenj za mednarodno zaščito v zadnjih šestih letih.

Grafikon 5: Spreminjanje števila prošenj za mednarodno zaščito v zadnjih šestih letih

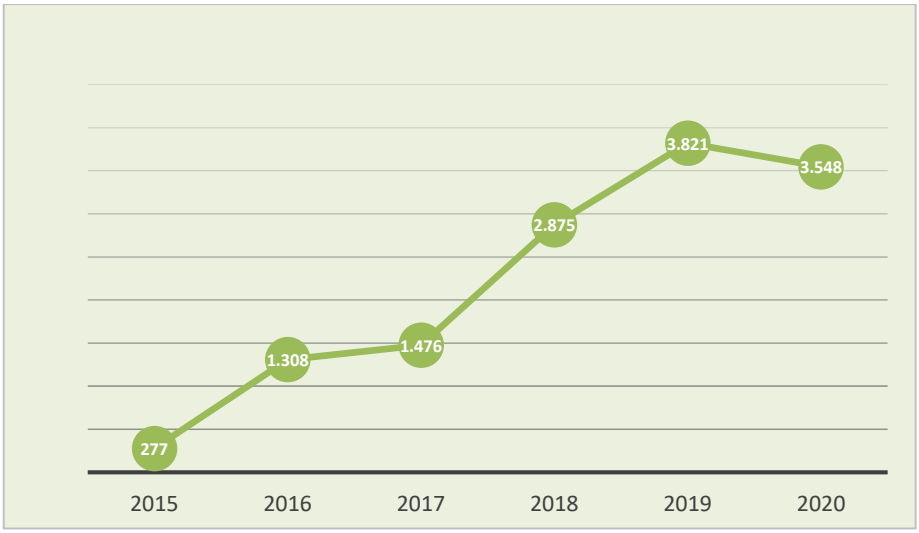

Vir: MNZ

V letu 2020 se je nadaljevalo vlaganje prošenj prosilcev iz severne Afrike. Največ prošenj so vložili s državljani Maroka, saj je njihova več kot tretjina vseh prošenj, teh je bilo kar za 65 odstotkov več kot leto poprej, in sicer 1.226. V letu 2018 je bilo teh prošenj le 179. Prosilci za mednarodno zaščito iz držav severne Afrike: Alžirije, Maroka Egipta in Tunizije, so vložili kar 48 odstotkov vseh vloženih prošenj v letu 2020. Pri tem je moč zaznati, da so državljani Alžirije vlagali prošnje predvsem v prvi polovici leta, medtem ko v zadnjih dveh mesecih ni bilo vložene nobene take prošnje. Podobno so tudi številne prošnje vlagali državljani Maroka maja, junija in julija (povprečno 250 na mesec), vendar se je to v zadnjih treh mesecih povsem obrnilo (novembra je bilo vloženih 19 takih prošenj in decembra samo še 5). Nasprotno pa je bilo z državljani Afganistana in Pakistana. Če je bilo v prvi polovici vloženih 161

prošenj državljanov Afganistana, jih je bilo v drugi polovici leta kar 590. Državljani Pakistana so podobno v prvi polovici leta vložili 108 prošenj, medtem ko so jih v drugi polovici vložili kar 391.

Preglednica 14: Prvih deset držav izvora, katerih državljani so vložili največ prošenj za mednarodno zaščito v letu 2020

Država izvora	Število prosilcev
Maroko	1.226
Afganistan	751
Pakistan	498
Alžirija	308
Bangladeš	152
Egipt	147
Irak	87
Iran	64
Sirija	60
Turčija	56

Vir: MNZ

Preglednica 15: Tri najpogostejše države izvora v zadnjih šestih letih

Leto	Država izvora – število prošenj		
2020	Maroko 1.226	Afganistan 751	Pakistan 498
2019	Alžirija 1.060	Maroko 741	Pakistan 540
2018	Pakistan 780	Alžirija 488	Afganistan 470
2017	Afganistan 578	Alžirija 201	Pakistan 140
2016	Afganistan 419	Sirija 281	Irak 120
2015	Afganistan 48	Irak 43	Iran 34

Vir: MNZ

Iz spodnjega grafikona je razvidno spreminjanje števila prošenj v zadnjih šestih letih glede na tri najpogostejše države izvora.

Grafikon 6: Spreminjanje števila prošenj v zadnjih šestih letih glede na tri najpogostejše države izvora

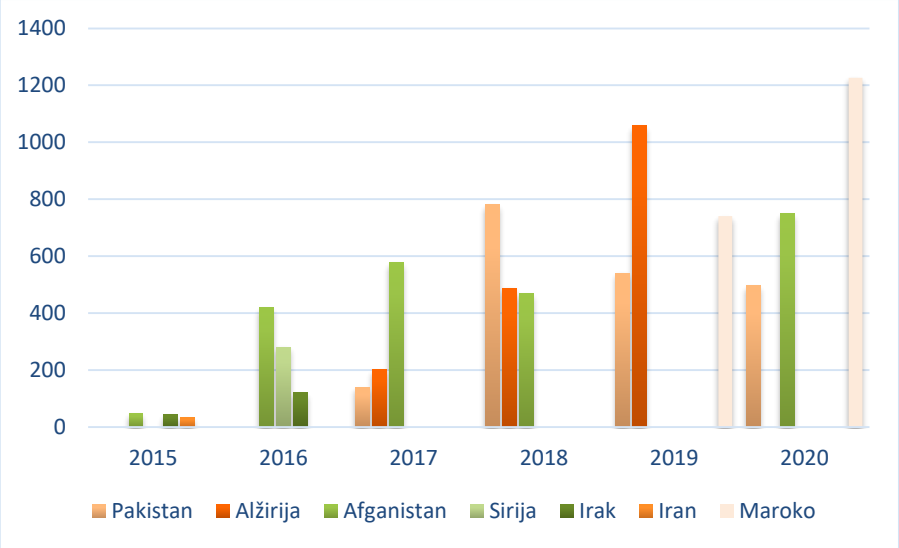

Vir: MNZ

Med vsemi sprejetimi prošnjami je 82 prosilcev pred tem že vložilo vsaj eno prošnjo za mednarodno zaščito v Republiki Sloveniji.

V letu 2020 je za mednarodno zaščito zaprosilo 3.328 moških, kar pomeni 94 odstotkov vloženih prošenj (med njimi največ državljanov Maroka), in 220 žensk, kar pomeni šest odstotkov vloženih prošenj, med njimi je največ državljank Irana. Med vsemi prosilci je bilo 68 odstotkov oseb starih od 18 do 34 let.

Preglednica 16: Število prosilcev za mednarodno zaščito v letu 2020 po spolu

Moški	Ženske
3.328	220
SKUPAJ: 3.548	

Vir: MNZ

Grafikon 7: Število prosilcev za mednarodno zaščito v letu 2020 po spolu

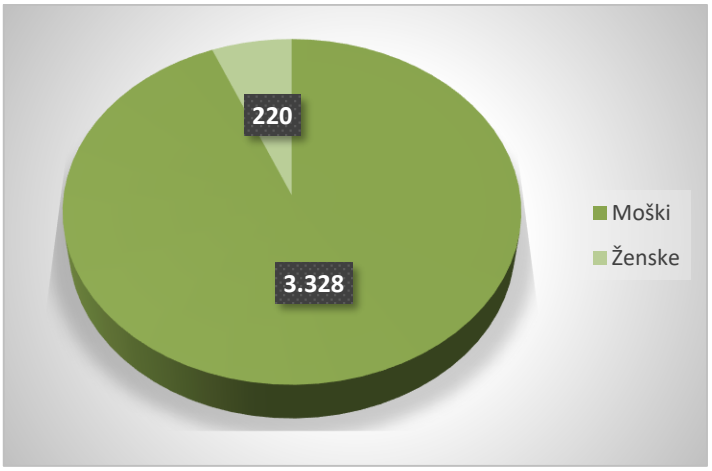

Vir: MNZ

Preglednica 17: Število prosilcev za mednarodno zaščito v letu 2020 po starosti

Starost	Število
0–13 let	223
14–17 let	560
18–34 let	2.424
35–64 let	340
nad 65 let	1
SKUPAJ	**3.548**

Vir: MNZ

Grafikon 8: Število prosilcev za mednarodno zaščito v letu 2020 po starosti

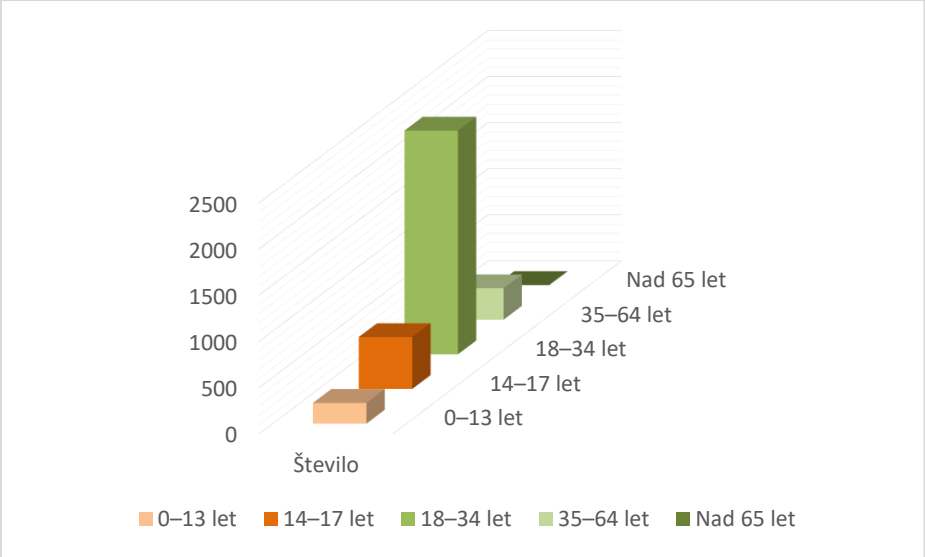

Vir: MNZ

3.3.2 Struktura mladoletnih prosilcev brez spremstva

Preglednica 18: Število mladoletnih prosilcev brez spremstva glede na državo izvora v letu 2020

Država izvora	Število prosilcev
Afganistan	205
Pakistan	86
Alžirija	5
Maroko	69
Bangladeš	48
Egipt	111
Sirija	6
Indija	2
Slonokoščena obala	1
Irak	6
Libija	1
Sudan	1
Nepal	2
Jemen	1
Kosovo	5
Turčija	1
SKUPAJ	**550**

Vir: MNZ

Glede na rahlo zmanjšanje števila vloženih prošenj za mednarodno zaščito se je v letu 2020 zmanjšalo tudi število prošenj mladoletnih prosilcev brez spremstva, in sicer za 20 odstotkov. Tako je število v primerjavi z letom 2018 enako. Od vseh mladoletnih otrok prosilcev za mednarodno zaščito je bilo kar 70 odstotkov takih, ki so v Republiko Slovenijo prišli brez staršev ali drugega zakonitega zastopnika.

Preglednica 19: Število mladoletnih prosilcev brez spremstva po spolu in starosti v letu 2020

Starost	Dečki	Deklice
0–13 let	23	3
14–15 let	97	1
16-17 let	424	2
SKUPAJ	**544**	**6**

Vir: MNZ

3.3.3 Odločanje v postopkih mednarodne zaščite

Tudi v letu 2020 je bilo rešenih več prošenj (3636), kot je bilo vloženih. Največ je bilo ustavitev postopka (2875), kar pomeni 79 odstotkov vseh odločitev v postopkih mednarodne zaščite.

Preglednica 20: Struktura rešenih prošenj za mednarodno zaščito od leta 2010 do konca leta 2020

Vrsta rešitve / Leto	Ugodeno	Zavrnjeno	Zavrženo	Ustavitev	**SKUPAJ**
2010	23	55	27	120	**225**
2011	24	78	40	177	**319**
2012	34	75	57	110	**276**
2013	37	82	59	177	**355**
2014	44	51	49	216	**360**
2015	46	87	44	89	**266**
2016	170	96	249	621	**1.136**
2017	152	89	382	949	**1.572**
2018	102	135	277	2.372	**2.886**
2019	85	128	352	3.273	**3.838**
2020	89	215	457	2.875	**3.636**

Vir: MNZ

Grafikon 9: Struktura rešenih prošenj za mednarodno zaščito od leta 2010 do konca leta 2020

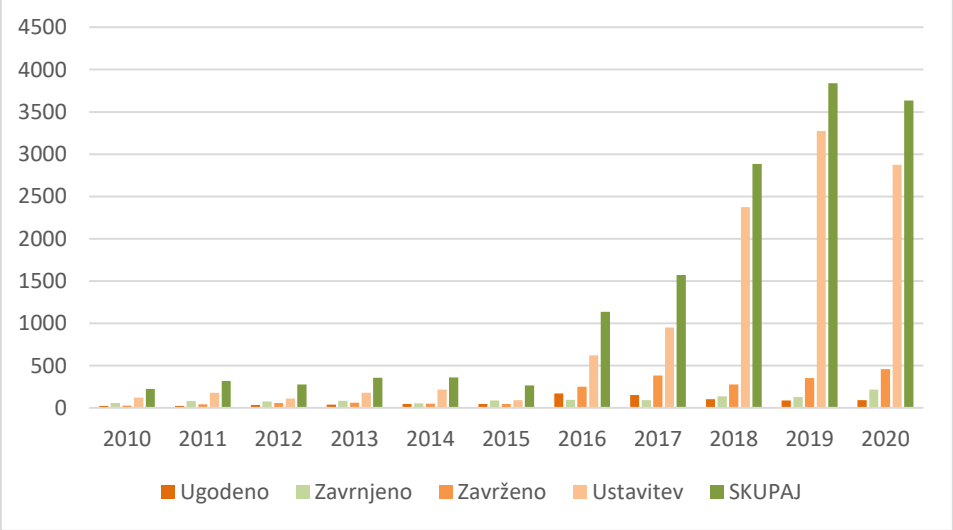

Vir: MNZ

Zaradi rahlega zmanjšanja števila vloženih prošenj za mednarodno zaščito se je pričakovano skrajšal čas vsebinskega odločanja, zaradi česar so ti postopki v letu 2020 trajali povprečno 288 dni (v letu 2019 328 dni). Čas odločanja vseh postopkov pa je v letu 2020 v povprečju trajal 59 dni.

3.3.4 Struktura oseb, ki jim je bil priznan status mednarodne zaščite v letu 2020

V obdobju 1995–2020 je bila v Republiki Sloveniji priznana mednarodna zaščita 992 osebam. V letu 2020 je bila mednarodna zaščita priznana 89 osebam, od tega je bil 87 osebam priznan status begunca in dvema osebama status subsidiarne zaščite. Med osebami, ki jim je bila priznana mednarodna zaščita, je bilo največ predstavnikov moškega spola. Največ statusov mednarodne zaščite je bilo priznanih državljanom Turčije (17) in Sirije (15).

Preglednica 21: Število oseb, ki jim je bil priznan status mednarodne zaščite v letu 2020, po vrsti statusa in spolu

Spol / Vrsta statusa	Moški	Ženske	**SKUPAJ**
status begunca	63	24	**87**
status subsidiarne zaščite	2	0	**2**
SKUPAJ	**65**	**24**	**89**

Vir: MNZ

Preglednica 22: Število vseh oseb, ki jim je bila priznana mednarodna zaščita od leta 1995 do konca leta 2020, po vrsti statusa in spolu

Spol / Vrsta statusa	Moški	Ženske	**Skupaj**
status begunca	525	242	**767**
status subsidiarne zaščite	96	40	**136**
azil iz humanitarnih razlogov[4]	55	34	**89**
SKUPAJ	**676**	**316**	**992**

Vir: MNZ

Grafikon 10: Spreminjanje števila priznanih statusov mednarodne zaščite od leta 1995 do konca leta 2020 po vrsti statusa in spolu

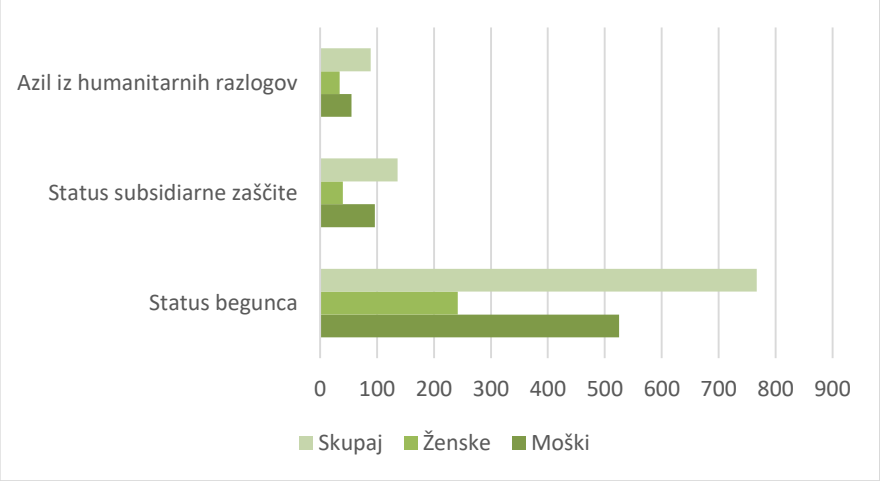

Vir: MNZ

[4] Novela Zazil je marca 2006 azil iz humanitarnih razlogov ukinila in uvedla subsidiarno zaščito.

Preglednica 23: Število oseb, ki jim je bila v letu 2020 priznana mednarodna zaščita, glede na državo izvora

Država izvora	Število oseb z mednarodno zaščito
Turčija	17
Sirija	15
Iran	14
Afganistan	5
Irak	10
Rusija	2
Sudan	1
Nigerija	1
Palestina	11
Sierra Leone	1
Mjanmar	1
Maroko	1
Libanon	1
Eritreja	4
Centralnoafriška republika	1
Pakistan	2
Burundi	1
Brez	1
SKUPAJ	**89**

Vir: MNZ

4 PORABA SREDSTEV SKLADA ZA AZIL, MIGRACIJE IN VKLJUČEVANJE

4.1 PORABA SREDSTEV SKLADA ZA AZIL, MIGRACIJE IN VKLJUČEVANJE ZA PROGRAME VKLJUČEVANJA

Ministrstvo za notranje zadeve je v letu 2020 zagotavljalo pomoč pri vključevanju v slovensko družbo za državljane tretjih držav z različnimi programi, ki jih izvajajo nevladne organizacije in drugi na javnih razpisih izbrani izvajalci. Izvedba programov se financira s sredstvi Ministrstva za notranje zadeve Republike Slovenije in Sklada za azil, migracije in vključevanje (ang. Asylum, Migration and Integration Fund – AMIF).

Med ukrepi vključevanja so ključni programi brezplačnega učenja jezika in spoznavanja družbe za državljane tretjih držav, programi za posebne ciljne skupine priseljencev, ki so namenjeni njihovim posebnim potrebam pri vključevanju v družbo, programi medkulturnega dialoga in ozaveščanja širše javnosti o pomenu migracij kot o dejavniku spodbujanja razvoja.

Spodnja preglednica prikazuje porabo sredstev za programe vključevanja v letu 2020. Porabljenih je bilo 660.331,70 evra, od tega 75 odstotkov oziroma 495.248,77 evra iz sklada AMIF ter 25 odstotkov oziroma 165.082,93 evra državnih sredstev.

Preglednica 24: Poraba sredstev za programe vključevanja v letu 2020

Ime programa	Poraba v evrih
Začetna integracija priseljencev	543.116,58
Izpit iz slovenskega jezika za državljane tretjih držav	56.620,20
Spletna stran infotujci	1.098,00
Organiziranje središč medkulturnega dialoga	59.496,92
SKUPAJ	**660.331,70**

Vir: MNZ

4.1.1 Začetna integracija priseljencev (ZIP)

Program Začetna integracija priseljencev (ZIP) je javno veljavni izobraževalni program za učenje slovenskega jezika za odrasle priseljence, vanj pa so vključene tudi vsebine iz življenja in dela v Republiki Sloveniji. Oblikoval ga je Andragoški center Republike Slovenije. Program, namenjen državljanom tretjih držav, obsega začetni (60 ur) in nadaljevalni modul (120 ur), ki sta povezana vsebinsko in glede na raven zahtevnosti. Vsebine modulov obsegajo teme, kot so osebna identiteta, stanovanje in bivanje, družina in dom, delo in poklic, trg dela, zdravje in socialna varnost, izobraževanje, javno življenje, ekonomika, okolje in prostor, slovenska družba in ustavna ureditev ter slovenska kultura, zgodovina in tradicija. Program se izvaja že sedem let in je postal eden temeljnih programov pomoči pri vključevanju v slovensko družbo.

V letu 2020 je bilo izvajanje programa ZIP zaznamovano z epidemijo covid-19. V okviru tega je bilo dvakrat prekinjeno zaradi sprejetih ukrepov za preprečevanje širjenja koronavirusa. Spomladi je bilo izvajanje programa prekinjeno za dva meseca in pol, jeseni pa za dva meseca. V okviru sprejetih ukrepov za preprečevanje širjenja koronavirusa se je ministrstvo za notranje zadeve odločilo za sklenitev aneksov za izvedbo programa na daljavo. Izvajalci so takšno izvedbo programa sprejeli ter vse svoje dejavnosti v zvezi z izvajanjem programa začasno prenesli v virtualno okolje.

V letu 2020 se je program izvajal v 27 krajih po državi. Tečaja se je v letu 2020 udeležilo 1.036 oseb, med katerimi je bilo največ državljanov Bosne in Hercegovine, Srbije, Kosova, Severne Makedonije in Ukrajine. Vsi udeleženci programa ZIP so prihajali iz kar 53 različnih držav. Skupna vrednost izvedbe tečaja v tem letu je znašala 543.116,58 evra.

4.1.2 Izpit iz znanja slovenskega jezika

Ministrstvo za notranje zadeve krije stroške prvega opravljanja preizkusa znanja iz slovenskega jezika na osnovni ravni državljanom tretjih držav, ki so se udeležili vsaj 80 odstotkov ur programa Začetna integracija priseljencev. V letu 2020 je izpit opravljalo 442 državljanov tretjih držav, za kar je bila poraba 56.620,20 evra. Izpit je uspešno opravilo skoraj 79 odstotkov udeležencev.

4.1.3 Spletna stran www.infotujci.si

Od februarja 2018 je tujcem dostopna prenovljena spletna stran www.infotujci.si z vsemi informacijami, ki jih potrebujejo za življenje in delo v Republiki Sloveniji. Spletna stran vsebuje informacije tako za tujce, ki so že tukaj, kakor tudi za tiste, ki se pripravljajo na prihod. Vsebina spletne strani je prilagojena dostopu z mobilnih naprav – pametnih telefonov in tablic. Za vzdrževanje spletne strani je v letu 2020 ministrstvo porabilo 1.098,00 evra.

V letu 2020 je bilo 219.660 obiskov spletne strani, obiskovalci so se povprečno zadržali dobri dve minuti. Večina uporabnikov jo je obiskala dvakrat. Največ uporabnikov je spletno stran obiskalo prek strežnikov v Republiki Sloveniji, za dostop pa so uporabili mobilne naprave. Najdlje so se zadržali ob vsebinah, namenjenih državljanom tretjih držav, predvsem dovoljenjem za začasno prebivanje, dovoljenjem za stalno prebivanje ter pridobitvam slovenskega državljanstva in vključevanju v slovensko družbo.

4.1.4 Organiziranje središč medkulturnega dialoga

V letu 2020 sta se nadaljevala projekta Organiziranje središč medkulturnega dialoga, in sicer v Mariboru in Velenju. Projekt se je v Mariboru zaključil 30.junija 2020, izvajalec v Velenju pa je zaradi epidemije covid-19 zaprosil za podaljšanje pogodbe do 15. septembra 2020.

Ključni cilji projekta so: ustvarjati ozaveščeno in informirano okolje, ki bo sprejemalo in spodbujalo vključevanje tujcev v slovensko družbo, nudenje pomoči pri vključevanju tujcev (prosilcev za mednarodno zaščito; oseb, ki so to že pridobile, in državljanov tretjih držav) v lokalno okolje, aktiviranje in povezovanje lokalnega prebivalstva, ki je pripravljeno sodelovati pri ustvarjanju okolja, odprtega za vključevanje tujcev, ter ozaveščanje lokalnega prebivalstva o vključevanju kot dvosmernem procesu. Skupno število udeležencev v dejavnostih obeh projektov je bilo 1.767. V sklopu projektov je bilo izvedenih 43 različnih dejavnosti.

Projekti Organiziranje središč medkulturnega dialoga so se v letu 2020 izvajali v Kopru, Mariboru in Velenju. Za izvajanje projektov je bilo v letu 2020 porabljenih 59.496,92 evra.

4.2 PORABA SREDSTEV SKLADA ZA AZIL, MIGRACIJE IN VKLJUČEVANJE ZA MEDNARODNO ZAŠČITO

Pri postopkih za mednarodno zaščito ministrstvo za notranje zadeve v skladu s področno zakonodajo zagotavlja temeljna postopkovna jamstva tujcem, ki zaprosijo za mednarodno zaščito. V okviru tega je zagotovljeno informiranje in pravno svetovanje tujcem na področju mednarodne zaščite, brezplačna pravna pomoč pred Upravnim sodiščem RS in Vrhovnim sodiščem RS ter prevajanje in tolmačenje v postopku. V sodelovanju z drugimi pristojnimi organi ministrstvo za notranje zadeve izvaja tudi usposabljanje javnih uslužbencev, zakonitih zastopnikov za mladoletne prosilce za mednarodno zaščito

brez spremstva in drugih, vključenih v azilne zadeve, zagotavlja podporo v postopkih priznanja mednarodne zaščite, kot so razna izvedenska mnenja, ter izplačuje nagrade zakonitim zastopnikom za opravljeno delo pri pomoči mladoletnikom brez spremstva.

Spodnja preglednica prikazuje porabo sredstev za projekte s področja mednarodne zaščite v letu 2020. Porabljenih je bilo 527.265,64 evra, od tega 75 odstotkov oziroma 395.449,23 evra iz sklada AMIF in 25 % oziroma 131.816,41 evra lastnih sredstev.

Preglednica 25: Poraba sredstev za projekte s področja mednarodne zaščite v letu 2020

Ime programa	Poraba v evrih
Informiranje in pravno svetovanje tujcem na področju mednarodne zaščite	106.230,96
Brezplačna pravna pomoč pred Upravnim sodiščem RS in Vrhovnim sodiščem RS	89.633,39
Prevajanje in tolmačenje v postopku mednarodne zaščite	291.127,29
Podpora v postopku priznanja mednarodne zaščite	29.863,56
Predaje po dublinski uredbi	10.410,44
SKUPAJ	**527.265,64**

Vir: MNZ

4.2.1 Informiranje in pravno svetovanje tujcem na področju mednarodne zaščite

V okviru informiranja se vlagatelju namere pred začetkom postopka sprejema prošnje zagotovijo informacije o postopkih po Zakonu o mednarodni zaščiti, pravicah in dolžnostih prosilcev, možnih posledicah neupoštevanja obveznosti in nesodelovanja s pristojnim organom, o rokih za uveljavljanje pravnih sredstev ter informacije o svetovalcih za begunce in nevladnih organizacijah, ki delujejo na področju mednarodne zaščite. Za projekt je bilo v 2020 porabljenih 106.230,96 evra.

4.2.2 Brezplačna pravna pomoč v postopkih pred upravnim in vrhovnim sodiščem

Po Zakonu o mednarodni zaščiti v postopkih pred upravnim in vrhovnim sodiščem podporo in pravno pomoč zagotavljajo svetovalci za begunce, ki jih imenuje Ministrstvo za pravosodje Republike Slovenije za pet let. Za svetovalce za begunce je imenovanih 59 oseb. Za to dejavnost je bilo v letu 2020 porabljenih 89.633,39 evra.

4.2.3 Prevajanje in tolmačenje v postopku mednarodne zaščite

Kadar oseba v postopku mednarodne zaščite ne razume uradnega jezika, se ji za spremljanje postopkov zagotovi tolmač za jezik, ki ga razume. Pomoč tolmača je zagotovljena pri sprejemu prošnje in osebnih razgovorih. Ministrstvo za notranje zadeve je imelo v letu 2020 sklenjene avtorske in podjemne pogodbe ter okvirne sporazume s 36 prevajalci. Za to dejavnost je bilo v letu 2020 porabljenih 291.127,29 evra.

4.2.4 Podpora v postopku priznanja mednarodne zaščite

Ministrstvo zagotavlja podporo v postopkih priznanja mednarodne zaščite, kot so izvedenska mnenja, na primer ugotavljanje starosti mladoletnih prosilcev brez spremstva. Za opravljeno delo pri pomoči mladoletnikom brez spremstva se zakonitim zastopnikom brez spremstva izplačujejo nagrade. Za navedene ukrepe je bilo v letu 2020 porabljenih 29.863,56 evra.

5 DRUGE DEJAVNOSTI V SKLOPU EVROPSKIH INSTITUCIJ IN MEDNARODNEGA SODELOVANJA

Predstavniki Direktorata za migracije so v letu 2020 sodelovali pri pripravi različnih dokumentov ter zakonodajnih predlogov o zakonitih migracijah in mednarodni zaščiti, ki so jih organizirali predstavniki institucij EU (Evropska komisija, Svet Evropske unije), Evropskega azilnega podpornega urada (angl. European Asylum Support Office – EASO), Evropske migracijske mreže, nacionalne kontaktne točke za integracijo in partnerske mednarodne organizacije (OZN, OECD, IOM, UNHCR in ICMPD).

V letu 2020 so potekale intenzivne priprave na projekt Predsedovanje Republike Slovenije Svetu Evropske unije, ki bo v drugi polovici leta 2021. V okviru priprav so bila izvedena številna usposabljanja za javne uslužbence. Ključni namen usposabljanj je bil opremiti javne uslužbence z dodatnimi znanji za potrebe predsedovanja.

5.1 Mednarodno sodelovanje

Mednarodno sodelovanje Direktorata za migracije je v letu 2020 potekalo v skladu s sprejetimi ukrepi za zajezitev epidemije covid-19. V okviru tega je večina mednarodnega sodelovanja v letu 2020 potekala prek uporabe avdio-vizualne programske opreme.

Javni uslužbenci Direktorata za migracije so se v letu 2020 udeležili številnih mednarodnih dejavnosti: delovnih skupin Sveta Evropske unije,[5] projektnih sklopov v medinstitucionalnem sodelovanju s Srbijo, sestankov Evropske migracijske mreže, sestankov Evropske integracijske mreže, Svetovalnega odbora EURODAC, sestanka EURASTAT na temo azila in upravljanja migracijskih statistik, sestankov EASO na različnih ravneh, sodelovanja v projektu »Recommendation on the operational and technical use of DubliNet«, sestanka v okviru nemškega predsedovanja na temo digitalizacije v postopkih mednarodne zaščite, sestanka na temo vzpostavitve Blueprint Network – novega spletnega okolja Evropske komisije za spremljanje podatkov o migracijah, zasedanja Strateškega odbora za priseljevanje in azil (SCIFA), sodelovanja v delovni skupini za integracijo, migracije in izgon (IMEX) ter sestankov delovne skupine Evropske komisije za prosti pretok oseb.

5.2 Projekt tesnega medinstitucionalnega sodelovanja

Ministrstvo za notranje zadeve je bilo v konzorciju s Švedsko in Nizozemsko izbrano za sodelovanje v projektu tesnega medinstitucionalnega sodelovanja "Podpora krepitvi upravljanja z migracijami in azilnim sistemom v Srbiji" kot sodelujoči (junior) partner. Sodelovanje pri izvedbi projekta pomeni nadaljevanje in nadgradnjo dozdajšnjih dejavnosti in upošteva strateške usmeritve ministrstva ter državne prednostne naloge na področju mednarodnega sodelovanja. Cilj projekta je krepitev zmogljivosti Republike Srbije za prenos azilnih politik v skladu z mednarodnimi in EU-standardi.

Leta 2020 je v navedenem projektu sodelovalo sedem javnih uslužbencev Direktorata za migracije, ki so sodelovali v osmih različnih vsebinskih poudarkih ter na sestankih usmerjevalnega odbora. Strokovnjaki so delo na projektu izvajali v Srbiji, po razglasitvi epidemije pa so dejavnosti prenesli v virtualno okolje.

[5] Evropska komisija je 23. septembra 2020 objavila sporočilo o Paktu o migracijah in azilu, ki pomeni pregled celotnega migracijskega položaja in možne rešitve za učinkovito upravljanje migracij in azila v EU. Uslužbenci Direktorata za migracije so v drugi polovici leta 2020 pregledovali akte tega pakta.

5.3 Evropski azilni podporni urad (EASO)

Tudi v letu 2020 je Direktorat za migracije dejavno sodeloval z EASO. Na podlagi poziva EASO so bili trije javni uslužbenci Direktorata za migracije v letu 2020 napoteni na delo v misije z namenom nuditi podporo državam članicam, ki se srečujejo z največjim migracijskim pritiskom. Napotitvi strokovnjaka za dublinski postopek v Rim in strokovnjaka za odločanje v postopkih mednarodne zaščite na Ciper nista bili izvedeni zaradi epidemije covid-19, napotitev strokovnjaka za informiranje, ki je bil napoten na Malto, pa se je iz istega razloga predčasno končala.

5.3.1 Izobraževanje

V letu 2020 sta bili izvedeni dve nacionalni usposabljanji na podlagi modulov EASO. Državni trener za dublinsko uredbo je izvedel usposabljanje za 25 javnih uslužbencev, državna trenerka za razgovore z ranljivimi osebami pa je izvedla usposabljanje za šest javnih uslužbencev.

Ena javna uslužbenka je bila usposobljena za državno trenerko za modula o postopkovni direktivi ter za modul o temeljnih pravicah in mednarodni zaščiti v EU. V usposabljanje trenerjev za področje iskanja informacij o državah izvora je bila vključena javna uslužbenka Direktorata za migracije.

5.4 Evropska migracijska mreža (EMN)

V letu 2020 je nacionalna kontaktna točka Republike Slovenije (NKT SI) znotraj EMN dejavno sodelovala na vseh ključnih področjih delovanja EMN: mednarodna zaščita, zakonite migracije, preprečevanje trgovine z ljudmi, nezakonite migracije, vračanje in vizumska politika. NKT je pripravila vsebinski in statistični prispevek za letno poročilo mreže za leto 2019 na vseh navedenih področjih, oblikovala informativni list o državi za leto 2019 in tekom leta 2020 predložila četrtletna poročila o napredku na področju migracij in azila.

Epidemija covid-19 je imela v letu 2020 velik vpliv na področje migracij. Delo EMN je bilo usmerjeno v zbiranje informacij v povezavi z učinkom covida-19 na pet ključnih področij:

- upravljanje dovoljenj za prebivanje in nezaposlenost med migranti,
- mednarodni študenti,
- zagotovitev delovne sile v ključnih sektorjih,
- nakazila tujcev v matične države ter
- prostovoljno in prisilno vračanje.

Na zgornjih področjih je EMN med poletjem 2020 zbirala ključne informacije, prek katerih so bila izdelana obsežna gradiva. Ob poslabšanju epidemiološke slike v jesenskem obdobju so bile izbrane informacije posodobljene in združene v krovni izdelek. Ta bo uporabljen kot gradivo za pripravo prihodnjih odzivov EU na krizne razmere.

NKT SI je prav tako prispevala k oblikovanju informacije o ločenih in pogrešanih migrantih ter sodelovala pri pripravi osnutka in izpolnitvi nacionalnega prispevka za 3 študije (sezonski delavci, upravljanje podatkov v azilnih postopkih, dalj časa trajajoče bivanje nezakonitih migrantov). Prav tako je NKT zagotovila odgovore na 75 poizvedb držav članic ter dejavno sodelovala pri delu več področnih delovnih skupin znotraj EMN.

V letu 2020 se je NKT udeležila petih sestankov NKT, dveh sestankov usmerjevalnega odbora, dveh okroglih miz (finančna nakazila migrantov v matične države, trajnostne migracije iz Afrike v Evropo),

petih državnih konferenc drugih držav članic (Hrvaška, Nemčija, Avstrija, Finska, Francija) in več sestankov delovnih skupin (razvoj migracijskega besednjaka, informiranje migrantov, izobraževalno orodje za šolajočo mladino, sodelovanje s tretjimi državami, letno poročanje).

Znotraj EMN deluje tudi strokovna skupina za vračanje (REG), ki služi kot spletno okolje za sodelovanje in izmenjavo praks v postopkih vračanja/odstranitve tujcev. Povezuje centre za tujce v državah članicah in ima lasten delovni program. V letu 2020 so se člani NKT udeležili dveh sestankov skupine REG ter treh delavnic (zaščita podatkov v postopkih vračanja, učinkovita reintegracija, uporaba načela nevračanja v azilih postopkih in v postopkih vračanja).

Twinning projekt s Srbijo: Znotraj projekta twinning: Podpora krepitvi upravljanja migracij in azilnega sistema v Srbiji so bile v letu 2020, kot del dejavnosti Razvoj Evropske migracijske mreže (EMN) v Srbiji, opravljene tri misije. Prva se je nanašala na ugotavljanje dejanskega stanja v Srbiji in predstavitev EMN ter delovanje nacionalnih kontaktnih točk (NKT EMN) v Sloveniji in na Švedskem, drugi dve pa na Akcijski načrt za vzpostavitev NKT EMN v Srbiji.

5.5 Evropska integracijska mreža (EIN[6])

Delovanje Evropske integracijske mreže je bilo v letu 2020 zaradi epidemije okrnjeno. Prvo letno srečanje v mesecu marcu je bilo odpovedano, zaradi česar sta bila izvedena dva virtualna sestanka, in sicer julija in decembra. Na decembrskem srečanju je EK predstavila Akcijski načrt za integracijo in vključevanje za obdobje 2021–2027 ter vlogo Evropske integracijske mreže kot mreže za izmenjavo mnenj in predlogov držav članic. Predstavljeni akcijski načrt spodbuja vključevanje vseh ljudi, priznava pomemben prispevek migrantk in migrantov k EU ter obravnava morebitne ovire za udeležbo in vključevanje ljudi z migrantskim ozadjem v evropsko družbo. Navedeni akcijski načrt izhaja iz načela, da si mora za vključujočo integracijo prizadevati tako posameznik kot gostiteljska skupnost. Določa tudi nove ukrepe, ki nadgrajujejo dosežke na podlagi prejšnjega akcijskega načrta iz leta 2016.

[6] European Integration Network.